

ЗАКОН УКРАЇНИ

Про статус гірських населених пунктів в Україні

(Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1995, N 9, ст.58)

(Вводиться в дію Постановою ВР N [57/95-ВР](#) від 15.02.95,
ВВР, 1995, N 9, ст. 59)

(Із змінами, внесеними згідно із Законами

N 1917-III ([1917-14](#)) від 13.07.2000, ВВР, 2000, N 42, ст.350

N 3101-III ([3101-14](#)) від 07.03.2002, ВВР, 2002, N 32, ст.226

N 1928-IV ([1928-15](#)) від 29.06.2004, ВВР, 2004, N 51, ст.551

N 3108-IV ([3108-15](#)) від 17.11.2005, ВВР, 2006, N 1, ст.18)

(У тексті Закону слова "Урядом Автономної Республіки Крим",
"виконавчими комітетами обласних Рад народних депутатів",
"виконавчим комітетом відповідної місцевої Ради народних депутатів" та "виконавчого комітету місцевої Ради народних депутатів" замінено відповідно словами "Радою міністрів Автономної Республіки Крим", "обласними державними адміністраціями", "виконавчим органом відповідної місцевої ради" та "виконавчого органу місцевої ради" згідно із Законом N 1917-III ([1917-14](#)) від 13.07.2000 - набуває чинності з 01.01.2001)

Цей Закон встановлює критерії, за якими населені пункти набувають статусу гірських, визначає основні засади державної політики щодо розвитку гірських населених пунктів та гарантії соціального захисту громадян, що у них проживають, працюють або навчаються.

(Преамбула в редакції Закону N 1917-III ([1917-14](#)) від 13.07.2000 - набуває чинності з 01.01.2001)

Стаття 1. Визначення та критерії віднесення населених пунктів до категорії гірських

До гірських населених пунктів належать міста, селища міського типу, селища, сільські населені пункти, які розташовані у гірській місцевості, мають недостатньо розвинуті сферу застосування праці та систему соціально-побутового обслуговування, обмежену транспортну доступність.

Критеріями віднесення населених пунктів до категорії гірських є:

розташування населеного пункту або частини його, на якій проживає більш як третина мешканців цього населеного пункту, на висоті 400 метрів і вище над рівнем моря на території, рельєф якої дуже розчленований байраками, водотоками тощо, та розміщення 50 і більше відсотків сільськогосподарських угідь у межах цього пункту на схилах крутизною 12 градусів і більше; (Абзац другий частини другої статті 1 в редакції Закону N 1917-III ([1917-14](#)) від 13.07.2000 - набуває чинності з 01.01.2001, із змінами, внесеними згідно із Законом N 3101-III ([3101-14](#)) від 07.03.2002 - набуває чинності 01.01.2003)

якщо на одного жителя припадає менш як 0,25 гектара ріллі, або при її відсутності - менш як 0,60 гектара сільськогосподарських угідь; (Абзац третій частини другої статті 1 із змінами, внесеними згідно із Законами N 1917-III ([1917-14](#)) від 13.07.2000 - набуває чинності з 01.01.2001, N 3101-III ([3101-14](#)) від 07.03.2002 - набуває чинності 01.01.2003)

суворі кліматичні умови: холодна і довга зима (середня тривалість - не менше 115 днів, середньодобова температура повітря у січні не перевищує мінус 4 градуси за Цельсієм), прохолодне коротке літо (середня тривалість - не більше двох місяців, середньодобова температура у липні не перевищує 20 градусів за Цельсієм), велика кількість опадів (середньорічна сума опадів у річному і твердому стані - не менше 600 міліметрів), мають місце селеві явища, повені, вітровали, снігові намети, сейсмічність землі. (Абзац четвертий частини другої статті 1 із змінами, внесеними згідно із Законом N 1917-III ([1917-14](#)) від 13.07.2000 - набуває чинності з 01.01.2001)

Населені пункти, які розташовані на висоті 400 метрів і вище над рівнем моря і відповідають двом критеріям та не менш як двом показникам третього критерію - "суворі кліматичні умови" цієї статті, набувають статусу гірських. (Частина третя статті 1 із змінами, внесеними згідно із Законом N 1917-III ([1917-14](#)) від 13.07.2000 - набуває чинності з 01.01.2001, в редакції Закону N 1928-IV ([1928-15](#)) від 29.06.2004)

Стаття 2. Порядок надання населеним пунктам статусу гірських

Пропозиції щодо надання населеним пунктам статусу гірських подаються Радю міністрів Автономної Республіки Крим та обласними державними адміністраціями Кабінету Міністрів України.

Перелік населених пунктів, яким надається статус гірських, затверджується Кабінетом Міністрів України.

У разі ліквідації, перейменування, об'єднання, поділу населених пунктів, яким надано статус гірських, або створення нових зазначений перелік уточнюється в такому ж порядку.

Стаття 3. Державні гарантії соціально-економічного розвитку населених пунктів, яким надано статус гірських

Для забезпечення соціально-економічного розвитку населених пунктів, яким надано статус гірських, держава гарантує:

1) виділення бюджетних коштів на розвиток і зміцнення матеріально-технічної бази пасажирського транспорту, дорожнього господарства, зв'язку, електричних мереж, систем теле- і радіотрансляції, газифікації та розробки місцевих газових і нафтових родовищ, освіти, охорони здоров'я, культурно-побутового та торговельного обслуговування, а також фінансування заходів для поліпшення родючості земель, розвитку та використання туристичних, рекреаційних і лікувальних можливостей гірського регіону;

2) здійснення заходів щодо будівництва об'єктів виробничої і соціальної інфраструктури;

3) встановлення доплат до ціни сільськогосподарської продукції, яка вироблена в місцевостях, що віднесені до гірських, та реалізується державі виробниками таких населених пунктів;

4) забезпечення в централізованому порядку поставок населенню життєво необхідної продукції в обсягах, що встановлюються Кабінетом Міністрів України;

5) плату за електроенергію громадянами у розмірі, що дорівнює платі за електроенергію у сільській місцевості.

(Статтю 4 виключено на підставі Закону N 1917-III ([1917-14](#)) від 13.07.2000 - набуває чинності з 01.01.2001)

Стаття 5. Порядок визначення та надання громадянам статусу особи, яка проживає і працює (навчається) на території населеного пункту, якому надано статус гірського

Статус особи, яка проживає і працює (навчається) на території населеного пункту, якому надано статус гірського, надається громадянам, що постійно проживають, постійно працюють або навчаються на денних відділеннях навчальних закладів у цьому населеному пункті, про що громадянам виконавчим органом відповідної місцевої ради видається посвідчення встановленого зразка.

У разі, коли підприємство, установа, організація розташовані за межами населеного пункту, якому надано статус гірського, але мають філії, представництва, відділення, інші відокремлені підрозділи і робочі місця в населених пунктах, що мають статус гірських, на працівників, які постійно в них працюють, поширюється статус особи, що проживає і працює (навчається) на території населеного пункту, якому надано статус гірського. (Статтю 5 доповнено частиною другою згідно із Законом N 3101-III ([3101-14](#)) від 07.03.2002 - набуває чинності 01.01.2003)

Посвідчення видається також окремим громадянам інших населених пунктів та тим, які проживають за межами населених пунктів, умови проживання яких відповідають критеріям, передбаченим у статті 1 цього Закону, а також громадянам, які постійно працюють або несуть службу на лісогосподарських підприємствах, гідрометеорологічних станціях, заставах, обсерваторіях, інших об'єктах, що розташовані поза межами населених пунктів в місцевостях, що відповідають критеріям, передбаченим у статті 1 цього Закону. (Частина статті 5 в редакції Закону N 1917-III ([1917-14](#)) від 13.07.2000 - набуває чинності з 01.01.2001)

Рішення виконавчого органу місцевої ради про відмову у наданні (припиненні) громадянину статусу особи, яка проживає і працює (навчається) на території населеного пункту, якому надано статус гірського, може бути оскаржено до суду в порядку, передбаченому чинним законодавством.

Стаття 6. Пільги громадянам, яким надано статус особи, що проживає і працює (навчається) на території населеного пункту, якому надано статус гірського

1. Умови оплати праці осіб, які працюють у гірських районах, встановлюються Кабінетом Міністрів України.

2. Розмір державних пенсій, стипендій, всіх передбачених чинним законодавством видів державної матеріальної допомоги громадянам, які одержали статус особи, що працює, проживає або навчається на території населеного пункту, якому надано статус гірського, збільшується на 20 відсотків.

Фінансування збільшення розміру пенсій, передбачене цією частиною, здійснюється за рахунок коштів Державного бюджету України. (Частину другу статті 6 доповнено абзацом другим згідно із Законом N 3108-IV ([3108-15](#)) від 17.11.2005)

Президент України

Л.КУЧМА

м. Київ, 15 лютого 1995 року

N 56/95-ВР